

KURSUSE NIMI: Kaasav koolikultuur ja diferentseeritud õpe

Kursuse üldeesmärk:

Soodustada tavaharidussüsteemi paremat valmisolekut õpi- ja käitumisraskuste ennetamiseks ning hariduslike erivajadustega õpilaste kaasamiseks, et luua kõigile õpilastele võrdsed võimalused põhihariduse omandamiseks, haridustee jätkamiseks üld- või kutseharidussüsteemis ning edukaks kohanemiseks täiskasvanu- ja tööeluga.

Koolituse abil tehtava arendustöö eesmärk: Kogu kooli vastutus õpilase õppimise eest

Sihtrühm: koolimeeskonnad

Igast koolist juhtkonna liige, tugivõrgustikutöötaja, klassiõpetajate esindaja, aineõpetajate esindaja

Koolituse maht: 4 AP / 160 tundi

Õppetöö planeering: Koolituspäeva pikkus on 6 tundi, kokku toimub 17 õppepäeva sh, 104 tundi ühisõpet ja 56 tundi iseseisvat tööd. Koolitus viiakse läbi valdavalt 2-päevaste õppesessioonide ja õppija iseseisva töö vormis.

Koolituse õppekava annotatsioon: Koolikultuur, kooli väärtused, hariduse eesmärgid; füüsiline koolikeskkond; koolisisene koostöö ja tugisüsteemid; suhtlemine; õpiraskuste ja käitumisprobleemide olemus ja ennetamine.

Õppetöös rakendatavad meetodid: projektitöö, meeskonnatöö, mõttetalgud, ideekaart, grupi ettekanne, ajurünnak, üksikjuhtumi uurimine, diskussioon väiksemates rühmades, mõttega lugemine, loeng.

Temaatika	Õpisisu/ Õpitulemused/ Iseseisev töö	Maht
I Moodul		
Koolikultuur, kooli väärtused, hariduse eesmärgid	<p>Õpisisu Hariduse erineva tasandi eesmärgid (ühiskond, huvigrupid, üksikisikud). Hariduse eesmärkide ja komponentide kujundamine – protsesside juhtimine, kaasamine, kodanikualgatus. Füüsilised ja sotsiaalsed aspektid koolikultuuri kui käitumistavade kogumi kujundajatena. Võistluslikkuse riskid. Koolikultuuri mõjutamise võimalused riigi, KOV, kooli, kolmanda sektori ja isiku tasandil. Õigusaktid ja strateegilised dokumendid koolikultuuri mõjutajatena. Võrdsete võimaluste loomine. Arengukava ja õppekava seosed. Kooli eetos. Variõppekava. Koosõppimise ja kaasamise kasutegurid. Kultuuriliste erinevuste aktsepteerimine.</p>	<p>32t 18t</p>
	<p>Iseseisev töö Essee “Isiku ja kooli väärtused” Töö kirjandusega</p>	<p>14t</p>
	<p>Õpitulemused Kursuse lõpetaja: Teab, et väärtused ja hoiakud mõjutavad käitumist; Teab koolikultuuri mõjutavaid õigusakte ja strateegilisi dokumente; Teab koostöö, sh koosõppimise meetodeid; Mõistab enda ja teiste rolli kooli arendustegevuses ja koolikultuuri kujundamisel; Mõistab, et kultuurierisused (rahvuskultuurid, sugu, rass jms), keskkonnapoliitika, õppemeetodid, hindamine jt koolielu valdkonnad on osa koolikultuurist.</p>	
II Moodul		
Füüsiline koolikeskkond	<p>Õpisisu Füüsilise keskkonna komponendid: koolimaja ja territoorium; klassiruum; olmetingimused; õppevahendid. Füüsilise keskkonna kujundamise ja ümberkujundamise võimalused vastavalt õppijate eripärale. Koolikeskkonna kujundamise seos õppe- ja kasvatusesmärkidega. Füüsilise keskkonna mõju inimestele. Kooli füüsilise keskkonna hindamine sisehindamise komponendina.</p>	<p>16t 10t</p>
	<p>Iseseisev töö Oma kooli keskkonna analüüs (sisaldab vaatlust ja küsitluse läbiviimist)</p>	<p>6t</p>
	<p>Õpitulemused Kursuse lõpetaja: Teab juhtkonna (sh hoolekogu) ja personali rolle ja pädevust koolikeskkonna kujundamisel; Oskab kirjeldada ja analüüsida oma kooli füüsilise keskkonna erinevaid aspekte (mööbel, valgustus, värvid, ventilatsioon, turvalisus, müratase, akustika, keskkonnahoid jt) ja võrrelda neid ka koolikeskkonna aspektidega; Oskab kooli füüsilise keskkonna arendamisel arvestada erivajadustega</p>	

	<p>inimestega; Oskab vastavalt õppe- ja kasvatusesmärkidele kujundada sobiva koolikeskkonna; Oskab kaasata õpilasi koolikeskkonna säästmisesse ja arendamisse; Mõistab keskkonna olulisust tegevuse tulemuslikkusele ja positiivsetele inimsuhetele.</p>	
III Moodul		34t
Koolisisene koostöö ja tugisüsteem	<p>Õpisisu Sotsiaalsed grupid ja grupiprotsessid koolis. Koostöö olemus ja indikaatorid. Koolisesed võrgustikud – nende organiseerimine ja käiguhoidmine. Tugisüsteemide korraldamine koolis. Sotsiaalne kapital õpetaja toimetuleku toetajana. Aineseksioonide tegevus kasvatus töö toetajana.</p>	24t
	<p>Iseseisev töö Mini- parendusprojekti algatamine ja läbiviimine koostöös teiste kollektiivi liikmetega</p>	10t
	<p>Õpitulemused Kursuse lõpetaja: Teab sotsiaalse grupi käitumise seaduspärasusi; Teab koostöö tunnuseid ja tulemuslikkuse indikaatoreid; Teab sotsiaalse võrgustiku tekkimise ja toimimise viise; Teab aineseksioonide jt õpetajate ametialaste rühmade rolli ja kasulikkust ning töö tulemuslikkuse indikaatoreid; Mõistab, et kool on sotsiaalne grupp, mis koosneb väiksematest gruppidest; Mõistab, et sotsiaalsed võrgustikud toetavad kooli eesmärkide saavutamist ja õpetaja personaalset ning professionaalset arengut; Mõistab ametialaste rühmade töö mõju ja kasulikkust ning oma rolli selles; Oskab kasutada sotsiaalset võrgustikku oma töö kavandamisel ja läbiviimisel; Oskab näha oma rolli sotsiaalses võrgustikus ja panustada selle töösse ning algatada arendustegevust; Oskab tugisüsteeme otstarbekalt valida ja hinnata ning rakendada nende võimalusi õppe- ja kasvatus töös; Oskab sotsiaalset kapitali luua ja kasutada õppe- ja kasvatus töös ning isiklikus ja professionaalses arengus.</p>	
IV Moodul		36t
Suhtlemine	<p>Õpisisu Suhtlemine sotsiaalse kompetentsi osana. Suhtlemisoskuste osa ja olulisus õppimise juhtimise õnnestumises. Emotsioonide väljendumine, väljendamine, ära tundmine endal ja teistel inimestel. Emotsioonide mõju käitumisele ja suhetele. Ühe- ja kahepoolne suhtlemine. Mitteverbaalne ja verbaalne suhtlemine.</p>	24t
	<p>Iseseisev töö Rühmatööna lepitakse kokku iseseisva töö ülesanne õppekavaarenduslikul</p>	12t

	<p>teemal. Igaüks täidab teema analüüsimisel erinevat osa, kokku moodustub terviklik teemakäsitlus, mida analüüsitakse koos. Õppija täidab oma osa koostöös oma kooli kolleegidega</p> <p>Õpitulemused Kursuse lõpetaja: Teab sotsiaalse arengu seaduspärasusi ja seda mõjutavaid tegureid (enda, kolleegi, lapse); Teab sotsiaalseid suhteid iseloomustavaid näitajaid, tegureid ja nende saavutamise võimalusi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Empaatia tähtsust ning sellega seotud ohte õpetajatöös; - Suhtlemisoskuse komponente ja tulemusliku suhtlemise indikaatoreid; - Ühepoolse suhtlemise tekkimise põhjusi ning psühholoogilisi tagajärgi; - Kahepoolset suhtlemist soodustavaid tegureid (sh kuulamisoskus); - Mitteverbaalse suhtlemisvahendite kasutamise põhimõtteid; - Keelekasutuse üldisi põhimõtteid efektiivse arutlus- ja dialoogiolukorra loomiseks õppimisprotsessis; <p>Teab sotsiaalse kompetentsuse hindamise ja arendamise võimalusi; Teab käitumisprobleemide võimalikke põhjusi, sh ealisi iseärasusi, kultuurilisi jt sotsiaalseid aspekte; Omab teadmisi valikute tegemiseks probleemsituatsioonides ja valmisolekut vajadusel aktiivselt sekkuda; Mõistab riikliku õppekava üldosas määratletud pädevuste kujundamise olulisust ja eesmärkide saavutamise vajalikkust; Oskab läbi rääkida, kokkuleppeid sõlmida ning neid järgida.</p>	
V Moodul		38t
Õpiraskuste ja käitumisprobleemide olemus ja ennetamine	<p>Õpisisu Õpikäsitused, õpistrateegiad. Õpiraskuste olemus ja kategooriad. Õpiraskuste äratundmine. Abistamise ja toetamise strateegiad. Õppija uurimine ja õpiabile suunamine. Käitumisprobleemide olemus, kategooriad ja ennetamine. Õpilase enesejuhtimise strateegiate kujundamine.</p>	24t
	<p>Iseseisev töö Juhtumiuurimus õpiabile suunamisest ja käitumisprobleemi lahendamiseks.</p>	14t
	<p>Õpitulemused Teavad kaasaegseid õpikäsitusi ja oskab kasutada õppijast lähtuvaid õpistrateegiaid; Tunnevad ära õpiraskused ja mõistavad nende põhjuseid; Teavad kättesaadavaid õpiabivõimalusi ja oskavad luua võimalusi nende kasutamiseks; Tunneb lapse tundmaõppimise meetodeid ja oskab neid kasutada; Saab aru õpetaja rollist õpi- ja käitumisraskuste ennetamisel ja leevendamisel; Oskab õpetamist õppija vajadustega kohandada.</p>	
	Kursuse lõpuseminar	4t

Õppevahendite üldiseloomustus: Kasutatakse esitlustehnikat (dataprojektor, grafoprojektor), videoaparatuur, näitvahendid, pabertahvel.

Nõuded kursuse lõpetamiseks:

Kursuse lõpetanuks loetakse 80% õppetöös osalenud ja iseseisvad tööd sooritanud ning esitlenud kursuselased.

Soovituslik kirjandus:

1. Fisher, R. (2005) . Õpetame lapsi mõtlema. Tartu: AS Atlex
2. Fisher, R. (2004). Õpetame lapsi õppima. Tartu: AS Atlex.
3. Flynn, M. (2000). Õpiraskustega lapsed. Koolibri
4. Fullan, M (2006) Uudne arusaam haridusmuudatustest. Tartu: AS Atlex.
5. Goleman, D. (2000) Emotsionaalne intelligentsus. Väike vanker
6. Klefbeck, J., Ogden, T. (2001) Laps ja võrgustikutöö: lapse arengu ökoloogiline perspektiiv ja võrgustikuteraapia meetodid töös lastega. Omanäolise Kooli Arenduskeskus
7. Chazan M., Laing A.F., Davies D., Phillips R. (2001) Eemaletõmbunud, üksildaste laste ja noorukite abistamine TÜ Kirjastus
8. Daniel, J. (1995) Üldteadmisi gruppidest. R.Kreem (toim.) Sotsiaaltöö teooria ja praktika. Tartu.
9. Pollard A., Triggs P. (2001) Reflektiivõpe Keskkoolis. TÜ Kirjastus
10. Valgmaa, R. (1995) Grupiprotsessid ja nende juhtimine, Tallinn
11. Walton X, F. Powers L.R. (2001) Kuidas saavutada laste poolehoid? Tartu Ülikooli Kirjastus.